

**SİNCAN ÇOCUK KAPALI CEZA İNFAZ
KURUMU ZİYARETİ
(Rapor No: 2019 /12)**

(Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurulu'nun 2019 / 47 Sayılı kararı ile kabul edilmiştir.)

TEMMUZ 2019

İÇİNDEKİLER

KISALTMALAR	2
GİRİŞ.....	3
1. GENEL BİLGİLER.....	3
1.1. MERKEZ HAKKINDA GENEL BİLGİLER.....	3
1.2. MERKEZİN FİZİKSEL KOŞULLARI	3
1.3. ÖZGÜRLÜĞÜNDEN MAHRUM BIRAKILAN KİŞİLER	4
1.4. MERKEZ PERSONELİ	4
2. TESPİT, GÖZLEM VE GÖRÜŞMELER.....	5
2.1. ŞİKAYET VE TALEP MEKANİZMASININ İŞLERLİĞİ.....	5
2.2. FİZİKSEL KOŞULLAR	6
2.3. PERSONEL VE YÖNETİM	8
2.4. SAĞLIK VE PSİKO – SOSYAL SERVİS HİZMETLERİ	10
2.5. EĞİTSEL, SOSYAL, SPORTİF VE KÜLTÜREL FAALİYETLER.....	12
2.6. DIŞ DÜNYAYLA İLETİŞİM.....	17
3. TAVSİYELER	18
3.1. Kurum İdaresine Yönelik Tavsiyeler	18
3.2. Adalet Bakanlığına Yönelik Tavsiyeler	19

KISALTMALAR

AİHM	:Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi
AÖF	:Açık Öğretim Fakültesi
AÖL	:Açık Öğretim Lisesi
AÖO	: Açık Öğretim Ortaokulu
APT	: İşkenceyi Önleme Derneği
ARDEF	:Araştırma ve Değerlendirme Formu
BM	: Birleşmiş Milletler
CAT	: Birleşmiş Milletler İşkence ve Diğer Zalimane, Gayri İnsani veya Küçültücü Muamele veya Cezaya Karşı Sözleşme
CGTİHK	:Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun
CPT	: Avrupa İşkenceyi Önleme Komitesi
OPCAT	: İşkenceye ve Diğer Zalimane, Gayriinsani veya Küçültücü Muamele veya Cezaya Karşı Birleşmiş Milletler Sözleşmesi'ne Ek İhtiyari Protokol
TİHEK	: Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu
UNICEF	: Birleşmiş Milletler Çocuklara Yardım Fonu
UÖM	: Ulusal Önleme Mekanizması

GİRİŞ

1. Bu rapor, Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu (TİHEK) tarafından Sincan Çocuk Kapalı Ceza İnfaz Kurumu ziyareti neticesinde edinilen tespit, gözlem ve şikâyetlerin ulusal ve uluslararası normlar bağlamında değerlendirilmesini ihtiva etmektedir.
2. 28.01.2014 tarihli ve 28896 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan “İşkenceye ve Diğer Zalimane, Gayriinsani veya Küçültücü Muamele veya Cezaya Karşı Birleşmiş Milletler Sözleşmesi’ne Ek İhtiyari Protokol (OPCAT)”¹; sözleşmeye taraf ülkelerin işkence ve kötü muamele ile mücadele amacıyla her türlü alıkonulma mekânlarını ziyaret etmeye yetkili bir Ulusal Önleme Mekanizması (UÖM) kurması gerekliliğini hüküm altına almaktadır. TİHEK; kuruluş kanunu olan 6701 sayılı Kanun’un 9’uncu maddesinin 1’inci fıkrasının (ı) bendiyle OPCAT hükümleri çerçevesinde, UÖM olarak görev yapmaktadır. Bu çerçevede aynı maddenin (j) bendinde kurumun özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin buldukları yerlere haberli veya habersiz düzenli ziyaretler gerçekleştirmek görevini haiz olduğu ifade edilmektedir.
3. Bu görevin ifası kapsamında, 08.01.2019 tarihli TİHEK Başkanlık görev emri üzerine, 09.01.2019 tarihinde Sincan Çocuk Ceza İnfaz Kurumuna¹ habersiz bir ziyaret düzenlenmiştir.
4. Ziyaret heyetinde... yer almıştır.

1. GENEL BİLGİLER

1.1. MERKEZ HAKKINDA GENEL BİLGİLER

1.2. MERKEZİN FİZİKSEL KOŞULLARI

5. Sincan Çocuk Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Müdürlüğü, Ankara Sincan Ceza İnfaz Kurumları Kampüsü² içerisinde yer alan 7 ceza infaz kurumundan biri olup 62.000 metrekare alan üzerine 30.999 metrekare kapalı alana kurulmuştur. Kurumda her biri 297 metrekare alana sahip toplam 36 ünite, her üniteye 9 adet oda, toplamda 324 adet yatak bulunmaktadır.
6. Sincan Çocuk ve Gençlik Kapalı Ceza İnfaz Kurumu, zemin hariç bir katlı olup zemin katta özgürlüğünden mahrum bırakılanların barındırıldığı oda girişleri ve ortak yaşam alanları, kapalı spor salonu, açık spor sahası, çok amaçlı salon, nöbetçi memur odaları, kantin, depolar, yemekhane, terzi, çamaşırhane, berber, atölyeler, görüş alanları bina girişleri ve revir, dış ünitesi, açık görüş alanları, depolar, avukatla görüş odaları

¹ Bundan sonra kısaca Kurum olarak ifade edilecektir.

² Bundan sonra kısaca Kampüs olarak ifade edilecektir.

bulunmaktadır. Avukatla görüş odalarının ses geçirmediği tespit edilmiştir. Birinci katta ise idari kısımlar ve çocuk yatak odaları bulunmaktadır.

7. 324 hükümlü ve tutuklu kapasitesine sahip olan Kurumda her üniteye, özgürlüğünden mahrum bırakılanlara ait içerisinde kişisel eşyaların konulacağı eşya dolabı, tuvalet ve banyosu bulunan odalar, yemekhane, ortak kullanım alanı, havalandırma bahçesi, ortak alanda masa tenisi, bir adet çamaşır makinesi yer almaktadır.
8. Özgürlüğünden mahrum bırakılan çocukların akran şiddeti ve akran baskısı görmemeleri için her üniteye grup lideri olarak görev yapan memurun kullandığı kırılmaz cam ile çevrelenmiş kabin bulunmaktadır.

1.3. ÖZGÜRLÜĞÜNDEN MAHRUM BIRAKILAN KİŞİLER

9. Sincan Çocuk Kapalı Ceza İnfaz Kurumunda, 12-18 yaş arası suça sürüklenmiş tutuklu/hükümlüler ile Kurumun iyi halli olan gençlerden seçtiği iş yurtlarında çalıştırılan 18-21 yaş arası gençler bulunmaktadır.
10. Ziyaret tarihi itibarıyla Kurumda; 95'i hükümlü, 110'u tutuklu olmak üzere toplam 205 özgürlüğünden mahrum bırakılan bulunmakta olup bunlardan 192'si 12-18 yaş grubu arasında ve 13'ü 18-21 yaş grubu arasındadır.
11. Kuruma getirilen çocuk öncelikle kabul kısmından giriş yaptıktan sonra öncelikle geçici kabul birimine yerleştirilmektedir. Bu birimde çocuklar, kurum uzmanlarıyla azami 3 gün içerisinde görüşmelerini yapmakta ve bu görüşmelerin ardından Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun ve Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun Tüzük hükümleri çerçevesinde; hükümlülerin kişisel özellikleri, bedensel, akli ve sağlık durumları, suç işlemeden önceki yaşamları, sosyal çevre ve ilişkileri, sanat ve meslek faaliyetleri, ahlaki eğilimleri, suça bakış açıları, hükümlülük veya tutukluluk durumları ve süreleri ile suç türleri belirlenerek durumlarına uygun ünitelere yerleştirilmektedir.
12. Kurum idaresi tarafından, Kurumda birebir görüşme de gerçekleştirilen %60 görme engelli bir kişi dışında engelli mahpus bulunmadığı, sağlık, psiko-sosyal servis, güvenlik ve gözetim servisi tarafından engelli bireylere yönelik gerekli tedbirlerin alındığı belirtilmiştir.

1.4. MERKEZ PERSONELİ

13. Kurumda fiilen görev yapan 276 personelin meslek grubu, unvan ve eğitim seviyelerine göre dağılımı şu şekildedir: 1 Kurum Müdürü, 2 Kurum İkinci Müdürü, 4 idare memuru, 1 sayman, 5 öğretmen, 5 psikolog, 6 sosyal çalışmacı, 8 infaz ve koruma baş memuru, 7 infaz ve koruma baş memuru vekili, 219 infaz ve koruma memuru, 4 bilgisayar işletmeni,

4 sağlık memuru, 2 elektronik teknisyeni, 2 elektrik teknisyeni, 1 metal işleri teknisyeni, 1 bilgisayar teknisyeni, 1 teknisyen yardımcısı., 1 kaloriferci, 1 santral memuru, 1 hizmetli.

14. Ceza infaz kurumu idaresi tarafından, bireyselleştirilmiş iyileşme sisteminin uygulandığı kurumda her üniteye 1 grup liderinin bulunması zorunluluğu nedeniyle 4'lü vardiya nöbet tutan personele ihtiyaç duyulduğu ve 36 üniteleri bulunan kurumda 144 grup lideri olması gerekirken 92 grup lideri olarak görevlendirilecek personelleri bulunduğu bu nedenle 52 grup lideri olarak görevlendirilecek personele ihtiyaç duydukları aktarılmıştır. Planlanan merkezi ve mazeret atamaları ile bu açığın giderileceği kurum idaresi tarafından bildirilmiştir.
15. Grup liderleri çocukların eğitim ve etkinliklere katılımını düzenlemekte ve çocuk gelişim kartı oluşturmaktadır. Her çocuk sabah 8'de odasından ayrılmakta ve gece 11 de odasına giriş yapmaktadır. Akşam 8' den sonra odasına girmek isteyen çocuklar daha erken oda girişi yapabilmektedir. Binanın dış güvenliği jandarma tarafından sağlanmakta, sevk ve nakiller bu görevlilerce yerine getirilmektedir. Ünitelerde her gün saat 08:00, 16:30 ve 20:00'de sayım yapılmaktadır. Sayımların havanın sıcak olduğu zamanlarda havalandırma alanında, kalan zamanlarda ise ortak alanda yapıldığı bilgisi edinilmiştir.

2. TESPİT, GÖZLEM VE GÖRÜŞMELER

16. Ziyaret öncesinde TİHEK heyeti, TİHEK ve ulusal önleme mekanizması hakkında bilgi vermiş; Kurum müdürü ve ilgili Kurum personeli ile görüşülerek Kurum hakkında genel bilgi alınmıştır. Sonrasında ziyaret heyeti tarafından havalandırma alanı, kantin, atölye ve derslik gibi aktivite alanları, revir, psiko-sosyal servis, açık ve kapalı görüş alanları ile diğer ortak alanlar incelenmiş, ardından atölyelerde ve koğuşlarda bulunan özgürlüğünden mahrum bırakılanlarla görüşme yapılarak şikâyet ve talepleri dinlenmiştir. Kurum yönetimi ile tekrar bir araya gelinerek heyetin gözlemleri, özgürlüğünden mahrum bırakılanların talep ve şikâyetleri idareye aktararak ziyaret sonlandırılmıştır.

2.1. ŞİKAYET VE TALEP MEKANİZMASININ İŞLERLİĞİ

17. Kurum idaresince, son 5 yıl içerisinde işkence ve kötü muamele iddiasıyla ilgili kendilerine 7 başvuruda bulunulduğu, 6 personel için Cumhuriyet Savcılıkları tarafından takipsizlik, idari soruşturmalarda da ceza tayinine yer olmadığına karar verildiği, 1 personel hakkında ise adli ve idari soruşturmanın devam ettiği,

18. Kurum idaresi tarafından çocukların ortak yaşam alanları, havalandırma bahçeleri, derslik ve atölyelerin kameralarla 24 saat merkez kontrol birimi tarafından izlendiği ve acil durumlarda anlık tüm personelde bulunan telsizlerle iletişim kurabildikleri,
19. 2 çocuğun ne sebeple olursa olsun ünite içerisinde bulunan odalara aynı anda girmeleri engellenmekte, grup liderleri ünite içinde akran baskı ve şiddetini engelleyecek şekilde sürekli çocukları gözlemleyebilmekte ve onlarla vakit geçirebilmektedir. Bununla birlikte çocuk şiddet veya baskı görmesi halinde yazılı ve sözlü olarak grup lideri, psiko – sosyal servis personeli ve kurum idaresine belirtmesi halinde gerekli tedbirlerin alındığı da bildirilmiştir.
20. Ceza infaz kurumu idaresi tarafından 21.12.2018 tarihinde Kurumda çıkan ve medyaya yansıyan olaylarla ilgili gerekli adli işlemlerin yapılması için 22.12.2018 tarihinde Ankara Batı Cumhuriyet Başsavcılığına gerekli bildirimde bulunulduğu ve Ankara Batı Cumhuriyet Başsavcılığınca başlatılan 2018/41444 soruşturma sayılı adli soruşturmanın hâlen derdest olduğu,
21. Ayrıca, anılan Kurum tarafından da personel hakkında idari soruşturmanın başlatıldığı bildirilmiştir.

2.2. FİZİKSEL KOŞULLAR

22. Aydınlik ve temiz olduğu gözlemlenen Kurumda; 2 adet müşahede ve gözlem odası, ünitelerin avluya açılan giriş katlarında mutfak tezgâhı ve ortak yaşam alanı ile yatak, dolap ve kişisel banyo tuvaletin yer aldığı dört oda bulunmakta, ikinci katta ise aynı imkânlarla sahip beş oda bulunmaktadır.
23. Kurumdaki her özgürlüğünden mahrum bırakılanın oda içerisinde kullanıma uygun yere sabitlenmiş demir dolap bulunmaktadır. Odalarda çocukların kullanabilecekleri su ısıtıcısı bulundurulabilmektedir.
24. Özgürlüğünden mahrum bırakılan çocukların örtünme ihtiyaçlarının 2 battaniye ve 1 nevresim takımı olarak kurum tarafından karşılandığı belirtilmiş, yapılan ziyarette çocukların battaniye ve nevresime sahip olduğu teyit edilmiştir.
25. Kurumda ısınma, Sincan Açık Ceza İnfaz Kurumu tarafından sağlanmaktadır. Herhangi bir arıza olması halinde kurumun teknik servisinin müdahale edebildiği belirtilmiştir. Ünitelerde oda ısılarının yeterli olduğu ancak ortak kullanım alanlarının yeterli ısıda olmadığı gözlemlenmiş, bu durumun ortak kullanım alanındaki kalorifer peteğinin küçük olmasından ve çocukların havalandırmayı açmalarından kaynaklandığı anlaşılmıştır. Bununla birlikte özgürlüğünden mahrum bırakılan çocuklarca sıcaklığa ilişkin herhangi bir şikâyetle bulunulmamıştır.

26. Kurum idaresi tarafından, sıcak ve soğuk su ihtiyacının, yeni geliştirilen su otomasyonlu akıllı sayaç sayesinde her bir özgürlüğünden mahrum bırakılana günlük toplam 170 litre (120 lt soğuk su, 50 lt sıcak su) olacak şekilde Sincan Açık Ceza İnfaz Kurumu Müdürlüğü aracılığıyla 7gün 24 saat sağlandığı belirtilmiş, özgürlüğünden mahrum bırakılanlarla yapılan görüşmelerde de su konusunda bir sıkıntı yaşamadıkları ifade edilmiştir.
27. Kurumda yangın alarm sistemi bulunduğu, olası bir yangın durumunda sistemin düzgün çalışması için gerekli bakımların yapıldığı kurum idaresi tarafından ifade edilmiştir.
28. Kurumda özgürlüğünden mahrum bırakılan engellilere yönelik 2 oda mevcuttur.
29. Kurumda özgürlüğünden mahrum bırakılanlar ile personelin ihtiyaçlarını karşılayabileceği 1 adet kantin bulunmaktadır. Kantinde satılan malzemelerin fiyatları bakanlıkça belirlenmektedir. Özgürlüğünden mahrum bırakılanlar ihtiyaçlarını bir liste halinde görevlilere iletmekte, ilgili görevliler de listedeki ihtiyaçları kantinden temin edip özgürlüğünden mahrum bırakılanlara ulaştırmaktadır. Kurum idaresi tarafından, kantinde satılmayan malzemelerin görevlendirilen personelce piyasadan temin edilmeye çalışılarak ihtiyaç listesinin tamamlandığı belirtilmiştir.
30. Kurumdaki yemek ihtiyacı Kurumun içinde bulunduğu Ceza İnfaz Kurumları kampüsünde bulunan Sincan Açık Ceza İnfaz Kurumu tarafından temin edilmekte ve görevli personelce çocuklara dağıtımı yapılmaktadır. Rahatsızlıkları nedeni ile özel beslenme programına ihtiyaç duyan çocuklar için doktor tarafından durumun belgelenmesi halinde Açık Ceza İnfaz Kurumuna bilgi verilerek diyet yemekler temin edildiği ifade edilmiştir. Bu yemekler görevlilerce ünitelerde plastik tabaklarla dağıtılmaktadır. Yapılan görüşmelerde özgürlüğünden mahrum bırakılanlar yemeklerin yeterli ve doyurucu olduğu yönünde beyanlarda bulunmuşlardır.
31. Kurumda 1 adet kütüphane bulunmakta olup bu kütüphane bünyesinde hükümlü ve tutukluların kullanımına sunulmak üzere 6253 adet kitap bulunmaktadır. Kitap çeşitliliğinde sınırlama olmadığı ve çocukların ayda iki defa kitap alma hakkı bulunduğu, ayrıca çocuklara zaman zaman kitap hediye edildiği ifade edilmiştir. Kütüphanedeki kitap sayısı ve çeşitliliğinin tatmin edici seviyede olduğu tespit edilmiştir.
32. Özgürlüğünden mahrum bırakılanların özel yaşam alanları (oda içerisi) hariç, Kurumun tamamında kayıt yapan 288 adet kamera bulunmaktadır. Ünitelerde çocuk odalarına dış kabini inşa edilmeden önce banyo sonrasında ise mutfak olarak kullanılan alanın ve merdiven boşluklarının kameraların görüş alanı dışında kaldığı, dolayısıyla kör nokta olduğu tespit edilmiştir. Ceza infaz kurumu idaresi tarafından da ünite içerisindeki kavga

ve şiddet olaylarında bu alanların kör nokta olması sebebiyle tutulanlarca seçildiği ifade edilmiştir.

33. Kamera kayıtlarının 6 ay süreyle saklanabildiği, kamera kayıtlarına manuel müdahalenin yapılamadığı, kamera kayıt sisteminin hafıza durumuna göre en eski kayıttan başlamak üzere otomatik silme işlemi yaptığı, önemli olayların sürekli saklanması için yedek disk kayıtlarının yapıldığı ifade edilmiştir. Heyetimizce kamera odası incelenerek kameraların çalışır durumda olduğu görülmüştür.
34. Kuruma özgürlüğünden mahrum bırakılan yabancı uyruklu ve okur – yazar olamayan çocuklar için her ünitenin girişinde görsel anlatımlı broşür ile çocuğun ünite kuralları hakkında bilgilendirildiği ziyaret heyetimizce gözlemlenmiştir. Ayrıca yabancı uyruklu çocuklar ile rahat iletişim kurabilmesi için kurumda Arapça bilen bir personelin görevlendirildiği ifade edilmiştir.

2.3. PERSONEL VE YÖNETİM

35. Kurumda hâlihazırda işkence veya kötü muamele iddiasıyla yargılanan personel bulunmadığı, işkence ve kötü muamele iddiaları ile ilgili olarak idari soruşturma yürütüldüğü, yürütülen soruşturmalarda kusur ve ihmali olan personel hakkında suç duyurusunda bulunulduğu, bulunla birlikte suç duyurusunda bulunulan personelin tamamı hakkında takipsizlik kararı verildiği ve adli mercilerce haklarında yaptırım kararı verilmediği ifade edilmiştir.
36. Kurumda, son 1 yıl içerisinde hakkında idari nedenlerle disiplin cezası verilen 20 personel olduğu ifade edilmiştir.³
37. Özgürlüğünden mahrum bırakılanlarla birebir gerçekleştirilen görüşmelerde, personele ilişkin olarak hiçbir şikâyet veya iddiada bulunulmamıştır.
38. Kurumda görev yapan ceza ve infaz koruma memurlarının; grup liderliği, iletişim, işkence kötü muamele, zor kullanma, ergen iletişimi gibi alanlarda hizmet içi eğitim aldıkları belirtilmiştir.

---

³ Personelin disiplin suç ve cezaları ise şu şekilde belirtilmiştir:

- Kasıtlı olarak verilen emirlerin tam ve zamanında yapmamak, görev mahallinde kurumlarca belirlenen usul ve esasları yerine getirmemek, görevle ilgili resmi belge araç ve gereçleri korumamak, bakımını yapmamak, hor kullanmak nedeniyle - Aylıktan kesme
- Verilen emirlerin tam ve zamanında yapılmasında kusurlu davranmak nedeniyle - Kınama
- Özürsüz veya izinsiz göreve geç gelmek, erken ayrılmak, görev mahallini terk etmek nedeni ile - Uyarma
- Devlet memuru vakarına yakışmayan tutum ve davranışta bulunmak nedeniyle - Uyarma
- Borçlarını kasten ödemeyerek hakkında yasal yollara başvurulmasına neden olmak - Kınama
- Usulsüz müracaat veya şikâyette bulunmak - Uyarma
- Görevine veya iş sahiplerine karşı kayıtsızlık göstermek veya ilgisiz davranmak - Uyarma

39. Ünitelerin temizliğinden özgürlüğünden mahrum bırakılanlar sorumludur. Maddi imkânı olmayan çocukların temizlik malzemesi ihtiyaçları kurum idaresi tarafından karşılanmaktadır.
40. Kurumda temizlik personeli bulunmamakta olup Kurumun temizliğini 18-21 yaş arası özgürlüğünden mahrum bırakılanlar yapmaktadırlar. Ziyaret esnasında çocuklar tarafından temizlenen koğuşlarda ve kurum genelinde genel temizliğin yeterli seviyede olduğu gözlemlenmiştir.
41. 18-21 yaş arasındaki genç özgürlüğünden mahrum bırakılanların iyi hali değerlendirilenlerinin günlük 10,00 TL yevmiye ile kurum içerisinde çalışabildikleri bilgisi edinilmiştir.
42. Kurumda maddi durumu iyi olmayan çocuklar için bağış usulü ile dışardan kıyafet temin edildiği belirtilmiş, Kurum deposunda bu kıyafetler heyetimizce görülmüştür.
43. Kurumda özgürlüğünden mahrum bırakılanların 1 yıl içinde kavga etme, kasten yaralama, cinsel istismar, bağımlılık yapıcı madde getirme, sorumluluklarını yerine getirmeme ve engel olma, çevreye veya kurum malına zarar verme gibi birçok konuda meydana gelen olaylarına ilişkin olarak tutanak düzenlenmiş ve bu olaylara sebep olan özgürlüğünden mahrum kalan çocuklara yönelik 1428 adet ceza verme kararı alınmıştır. Kurumda çocuklara söz konusu disiplin suçları nedeniyle uyarma, odaya kapatma, onarma – zararı tanzim ettirme, bazı etkinliklerden men, hücreye koyma, kınama gibi disiplin cezaları uygulanmıştır. Kurumda yaşanan ve adli mercilere bildirilen vaka sayısı ise idare tarafından 190 olarak bildirilmiştir.
44. Kurum idaresi; kurumda firar olayı yaşanmadığını bildirmiştir.
45. İntihara teşebbüs, kendilerine zarar verme, öfke kontrolünde zorlanma, taşkın ve saldırgan hareketler sergileme sebepleriyle Kurum müdürünün talimatıyla kısa süreli olarak ve kamera görüntüsü dâhilinde Kurumda son bir yıl içerisinde 27 özgürlüğünden mahrum bırakılanın müşahede odasına alındığı belirtilmiştir. Konuya ilişkin olarak müşahede defteri incelenmiş, bilgiler teyit edilmiştir. Müşahede odasında tuvalet bulunduğu görülmüş olup tuvalet bölümünün kamera açısına girmediği ve mahremiyetin sağlandığı kamera kayıt odasında teyit edilmiştir.
46. Kurumda son 1 yıl içerisinde 55 özgürlüğünden mahrum bırakılan nakil talebinde bulunmuş, bu nakil taleplerinin 31 tanesinin olumsuz, 24 tanesinin ise olumlu sonuçlandığı belirtilmiştir.
47. Çocuk kapalı ceza evlerinde özgürlüğünden mahrum bırakılan çocuk tutuklular, haklarındaki hükmün kesinleşmesinin ardından Açık Ceza İnfaz Kurumlarına Ayrılma

Yönetmeliğindeki gerekli koşulları sağlamaları halinde çocuk eğitim evine alınabilmektedirler. Kurum idaresi tarafından yüksek güvenliğe sahip kapalı ceza infaz kurumlarından güvenlik tedbirleri daha düşük çocuk eğitim evine geçen çocuklarda güvenlik boşluğundan faydalanarak veyahut izin dönemlerinde firar etme vakalarının yaşandığı ve bu firar sonrası çocukların aile, çevre vb. çeşitli sebeplerle çoğunlukla tekrar suça sürüklendikleri açıklanmıştır. Rehabilitasyon sürecindeki çocukların suç işleyerek tekrar kapalı infaz kurumuna gelmelerinin çocuk açısından bu sürecin baştan başlatılmasına neden olduğu düşünülmektedir. Çocukların kapalı ceza infaz kurumundan eğitimevine geçişinden önce iyileşme sürecinin sekteye uğramaması, kendisine, çevresine ve işlediği suça ilişkin farkındalığını geliştirmesi, rasyonel çözümler bulması ve bu çözümleri hayata geçirmesi için iki kurum arasında ara bir geçiş hizmet modelinin belirlenmesi yönünde çalışmalarda bulunulmasının yerinde olacağı değerlendirilmektedir.

2.4. SAĞLIK VE PSİKO – SOSYAL SERVİS HİZMETLERİ

48. Kurumda psiko-sosyal servisçe yürütülen faaliyetler ve hizmetlerin şu şekilde işlediği belirtilmiştir:

“Suça sürüklenen çocukların ihtiyaçları ve talepleri doğrultusunda bireysel görüşmeler, grup çalışmaları, aileler ile ortak yürütülen çalışmalar, sivil toplum kuruluşları işbirliği ile yürütülen çalışmalar başta olmak üzere çeşitli faaliyetler yürütülmektedir.

Bunun yanı sıra çocuğun talebi olmasa bile grup Liderlerinin ya da Uzman Personelin gerekli gördüğü hallerde de bireysel görüşmeler gerçekleştirilir. Bu görüşmelerde çocukların ihtiyaçları doğrultusunda talepleri, ruhsal durumları, ailevi sorunları, ekonomik gereksinimleri vb. gibi durumlar görüşülür. Sorun tespit edilerek, tespit edilen sorunların imkânlar dâhilinde çözülmesi amaçlanmaktadır.

Yargılanan mahkemeler tarafından tahliye edilen hükümlü ve tutuklular ailelerine teslimi konusunda da çalışmalar yürütülmekte, aileye ulaşılarak kuruma gelmesi yönünde bilgilendirme yapılmaktadır, ailesi olmayan ya da ailesine ulaşamayan çocuklar içinse Durum Değerlendirme Raporu oluşturulup, Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığına bağlı yurtlara yerleştirilmesi yönünde düzenlenen rapor emniyet birimlerine, çocukla birlikte teslim edilmektedir.

İyileştirme faaliyetleri kapsamında, rehabilitasyon amacı ile film gösterimi, özel gün ve haftalarda kutlama çalışmaları yapılmakta, sivil toplum kuruluşları ile görüşmeler yapılarak ihtiyaç sahibi çocukların ihtiyaçları giderilmeye çalışılmaktadır.

Hükümlü/tutuklu çocukların ödül yönetmeliği kapsamında İdare ve Gözlem Kurulu Başkanlığının gerekli gördüğü durumlarda önerilerde bulunmaktadır.

Bunların yanı sıra mahkemelerin, tutuklu ve hükümlüler hakkında talep ettiği Sosyal İnceleme raporları, Sosyo-Ekonomik Durumu bildirir raporlar düzenlenerek talep edilen mahkemelere sunulur. Denetimli Serbestlik Müdürlüklerinden talep edilen üç aylık bilgi formları tanzim edilerek ilgili yerlere iletilir.”

49. Psiko-sosyal servis tarafından iyileştirme programları kapsamında bireyselleştirilmiş iyileşme ve ARDEF(Araştırma ve Değerlendirme Formu) bireysel risk değerlendirme sistemleri kullanılarak çalışmalar yapıldığı, ARDEF ile her çocuğun ihtiyaçlarının ayrı ayrı belirlendiği, güvenli davranış, iyiye doğru öfke kontrolü, kişisel gelişim, sigara-alkol ve madde bağımlılığı, üreme sağlığı ana temalı grup çalışmaları yapılmakta olup uzman personel tarafından özgürlüğünden mahrum bırakılanların ailelerine yönelik yüz yüze veya telefon ile görüşmeler gerçekleştirildiği ifade edilmiştir. Kurumda barındırılan çocuklar, talepleri halinde dilekçeleri ile başvuru yaparak veya kurum personelinin yönlendirmesi ile de bireysel görüşmeler yapabildiklerini belirtmişlerdir.
50. Kurumda kalan çocukların intihar riski taşıması veya intihar teşebbüsünde bulunmuş olanların psiko-sosyal servis tarafından intihar vaka toplantılarının yapıldığı, gerektiğinde tıbbi destek için kurumda görevli psikiyatristin olmaması nedeni ile kurum dışında psikiyatri polikliniğine sevklerinin sağlandığı ve yapılan görüşmeler ile psikiyatri tedavisinin desteklendiği, tedavi planının oluşturularak takip edildiği psiko-sosyal servis çalışanları tarafından aktarılmıştır.
51. Kurum idaresi tarafından, Kuruma yeni gelen özgürlüğünden mahrum bırakılanların ilk muayenelerinin sağlık servisinde gerçekleştirildiği, bu muayene esnasında genel sağlık muayenelerinin yanında darp ve cebir izi olup olmadığı, geçirilmiş hastalık öyküleri ve bulaşıcı hastalık belirtilerinin sorgulanarak sağlık fişine doldurulduğu ve sağlık dosyalarının düzenlendiği belirtilmiştir.
52. Kurumda, özgürlüğünden mahrum bırakılanlara gerek Kurum gerekse sevk edilen hastanelerce ve il dışı hastanelerce yazılan reçetelerin, Eczacılar Odası Başkanlığınca sırası belirlenen eczanelere teslim edilerek ilaçların getirilmesinin sağlandığı, reçetede belirtilen psikiyatrik ve diğer sağlık nedenleri ile kullanılması gereken ilaçların tabibinin önerilen dozlarda ayarlamasının yapılarak ilgili özgürlüğünden mahrum bırakılana günlük doz olarak paketlenerek hazırlandığı, sağlık personeline gözetim altında verildiği ve çocuk sağlık dosyalarında düzenli kayıt oluşturulduğu gözlemlenmiştir.

53. Kurumun kendine ait bir ambulansı bulunmakla birlikte Kurum idaresi tarafından 112 Acil den genellikle destek istendiği belirtilmiştir.
54. Revirde temel sağlık girişimleri ve ilk yardım müdahaleleri yapılabilirdiği, her ünitenin ayrı ayrı revir hizmetlerinden yararlandırıldığı sağlık servisi tarafından ifade edilmiştir.
55. Kurum idaresi tarafından, Kurumdaki 1 inci basamak sağlık hizmetlerinin, öncelikle Sincan Toplum Merkezinden görevlendirilen aile hekimi tarafından mesai günlerinde yarım gün çalışılarak yerine getirildiği, ihtiyaç halinde zgrlğunden mahrum bırakılanların kampüs hastanesine veya diğer hastanelere sevk edilebildiği, sevklerde genellikle 1-2 günlük bekleme süresinin bulunduğu, çocuğun durumunun acil olması halinde sevkin süre beklemeksizin yapıldığı belirtilmiştir. Bulaşıcı hastalıklarla ilgili olarak, kurumda TBC taramaları, Portör muayeneleri ve hepatit B aşılarının rutin olarak yapıldığı ifade edilmiştir.
56. Kuruma madde bağımlılığı nedeni ile gelen veya suça sürüklenme nedeni dışında madde bağımlılığı da olan çocukların gelmesi halinde özel bir tedavi planına gerek duyulmadan sağlık servisinin yönlendirmesi ile tüm personelin kendi gözlem ve müdahale tekniklerini kullanarak çocuğun madde kullanım arzusunu engelledikleri, hâlihazırda madde bağımlılığı olan ocuk bulunmadığı sağlık servisi tarafından ifade edilmiştir. Bununla birlikte kuruma verilen bilgi belge talebi konulu yazı neticesinde ceza infaz kurumunun sunduğu ve çocukların hangi nedenlerle cezalandırıldığını gösteren listede, kuruma bağımlılık yapıcı madde sokmak nedeni ile hakkında disiplin cezası verilmesine karar verilen çocuklar bulunduğu grlmştir.
57. Gerek ameliyat sonrası takip gerekse hastalıkları nedeni ile takibi gerekenlerin yataklı revir müşahede odasına alınarak takiplerinin yapıldığı ifade edilmiştir.
58. Kurumda dış nitesi ve haftada bir gün (Salı) ğleden sonra görevlendirilen dış hekimi bulunmaktadır. Dış nitesinde dış çekimi ve dolgusu yapılmakta iken kanal tedavisi yapılamamaktadır. Kurumun dış ünitesinde sterilizasyon cihazının ve uygulanan dış tedavileri için gerekli araç gereçlerin bulunduğu da gözlemlenmiştir.
59. Kurumda ocuklara yönelik rehabilite edici hizmetler; psiko-sosyal ve eğitim servisleri tarafından bireysel görüşme, grup çalışmaları, meslek edindirme kursları olarak sınıflandırılmıştır.
- 2.5. EğİTSEL, SOSYAL, SPORTİF VE KÜLTÜREL FAALİYETLER**
60. Kuruma gelen zgrlğunden mahrum bırakılanların eğitim-ğretim durumlarının kuruma gelmeden önce devam ettiği okul ile iletişim kurularak ğrenci durum belgesi ve tasdiknamesi istenerek tespit edilmektedir.

61. Kurumda kalan çocuklardan 143 çocuğun (okuma-yazma 1. ve 2 kademe (17), açık öğretim lise (86) ve ilköğretim (26), örgün eğitim (14)) eğitimine devam ettiği; eğitimine devam edemeyen 62 kişinin ise kuruma kabullerinin eğitim-öğretim kayıt tarihleri dışında olmaları nedeni ile kayıtlarının bir sonraki eğitim-öğretim döneminde yapılacağı ifade edilmiştir.
62. Kurum bünyesinde İş Yurdu Müdürlüğünün yedi adet işkolu ile faaliyette olduğu; iş yurdu atölyeleri olarak kurumda kalan çocuklara eğitim ve öğretim amaçlı hizmet verdiği gözlemlenmiş olup özgürlüğünden mahrum bırakılan çocukların herhangi bir işkolunda çalıştırılmadığı ifade edilmiştir.
63. Kurumda, gelişim döneminde özgürlüğünden mahrum bırakılan çocukların eğitim, sosyal ve sportif faaliyetler ile sağaltımının desteklenerek enerjilerini olumlu yöne aktarımlarının sağlanması için kurumda her gün mesai saatleri boyunca, en az bir eğitim ve iş/meslek kursları gibi faaliyetlerden yararlandırılmaktadır. Kurumda açılan kurslarda halk eğitim merkezi tarafından kurs süresi boyunca katılım gösteren çocuklara sertifika verilmektedir. Faaliyetler iki grup halinde öğleden önce ve öğleden sonra verilmektedir. Aşağıda verilen 16 farklı kursların isimleri listelenmiştir. Kurum idaresi tarafından bildirilen faaliyetler şunlardır:

I. ve II. Kademe Okuma-Yazma Kursları

Saç Sakal Kesimi Kursu (Umuda Giden Yol Projesi Kapsamında)

Dekoratif ahşap süsleme kursu

Takı çizimi ve üretimi kursu

Sulu boya resim kursu

Kur'an kursu

Drama kursu

Halk oyunları

Badminton kursu

Boyacı çini işlemeciliği kursu

Bakır kursu

Erkek dış giysileri dikimi kursu

Bilgisayar kursu

Kaynak kursu

Enerji dağıtım bakım onarımcısı kursu

Sosyal ve Kültürel Faaliyetler

Konferans ve Seminerler

Münazaralar

Sportif Faaliyetler

Tiyatro ve sinema gösterileri

Tören ve anma günleri

Konser ve Müzik Çalışmaları

Diğer Sosyal ve Kültürel Faaliyetler

Kurumda akademik eğitim faaliyetleri olarak;

Okuma Yazma 1. Kademe Kursu

Okuma Yazma 2. Kademe Kursu

Açık Öğretim Sınavlarına Hazırlık Kursları

Din Eğitimi Kursları

64. Tek bir kişi dahi olsa o kişi için okuma yazma kursu açıldığı, iki buçuk aylık bir sürenin sonunda çocukların okuma yazmayı öğrenebildiği ifade edilmiştir.
65. Yukarıda zikredilen kurslar ve çalışmalar dışında; havaların toprak ekim ve dikimine fırsat verdiği tarihlerde, halk eğitim merkezince görevlendirilen ziraat mühendisinin yönlendirmesiyle, özgürlüğünden mahrum bırakılan çocuklar tarafından hobi bahçesi oluşturulmaktadır. Ancak ziyaret tarihi itibarıyla havaların soğuk olmasından dolayı hobi bahçesi uygulaması gözlemlenememiştir. Kurum idaresi ve özgürlüğünden mahrum bırakılan çocuklar, ekme dikme işlerinden keyif aldıklarını, bu sayede streslerini hafifletebildiklerini, ürün elde edebilmekten dolayı iyi hissettiklerini ifade etmişlerdir. Söz konusu uğraş heyetimiz tarafından örnek ve takdire layık bir çalışma olarak değerlendirilmiştir.
66. Çocuklar takı atölyesinde öğrendiği boncuk işleme tasarımlarını istekleri halinde odalarında da yapabilmektedir.
67. Dikim atölyesi, kaynak, elektrik tamiri, metal kurslarında, özgürlüğünden mahrum bırakılan çocuklar bu kurslara katılarak normal hayatta 3-5 yıl arasında alınan kalfalık eğitimini kurumda kurs katılım süresini tamamlayarak almaktadır. Kurum idaresi tarafından bu sayede kalfalık unvanı alan çocukların kurum dışında iş bulabilmelerinin kolaylaştığı aktarılmıştır.
68. Elektrik tamiri kursunda özgürlüğünden mahrum bırakılan çocuklar kurumun onarım gerektiren buzdolabı, çamaşır makinesi gibi elektronik eşyaların tamirini de yapmaktadırlar.
69. Kurumda faaliyet kurslarında iş güvenliğini gerektiren hususlar dikkate alınmıştır. İş/meslek kurslarında işin başlamasından önce eğitici tarafından bilgilendirilen çocuklar

için duvarlara bilgilendirici levhalar asıldığı, çocukların iş güvenliği hakkında bilgilendirildiği tebligat belgelerini imzaladıkları görülmüş ayrıca her 15 günde bir bilgilendirilmenin çocuklara tekrarlandığı belirtilmiştir. Bu kursların yapıldığı atölyede havalandırma sisteminin de bulunduğu ziyaret heyetimizce gözlemlenmiştir.

70. Özgürlüğünden mahrum bırakılanlarla yapılan görüşmelerde, Kurumda barındırılan tüm özgürlüğünden mahrum bırakılanların yukarıda belirtilen faaliyetlerden ilgi alanlarına uygun olanlarından faydalandırıldığı ifade edilmiştir. Faaliyetlere katılmadığını ifade eden çocuklardan biri katılım konusunda istekli olmadığını belirtmiştir. Hükümlü ünitesinde kalan çocuklardan biri ise katılım gösterdiği kurs bitimine az bir süre kala grup lideri olan infaz ve koruma memuru ile çatıştıklarını, bu nedenle kurstan ayrıldığını belirtmiştir. İdare ile yapılan görüşmelerde hükümlü ünitesinde kalan çocuğun kursta arkadaşı ile kavga etmesi nedeni ile kendisi ve tartıştığı diğer arkadaşının da kurstan uzaklaştırıldığı ifade edilmiş ve çocuk dosyasında bulunan gelişim kartı da heyetimizce incelenmiştir.
71. Kurum halk eğitim merkezinde görevli eğiticiler ile kurs faaliyetlerini gerçekleştirmektedir. Bakır kursu eğiticisi ise kurumun kadrolu personelidir.
72. Kurumda özgürlüğünden mahrum bırakılanlardan açık öğretime kayıtlı olan çocukların ders kitaplarına erişiminin sağlandığı, eksik olan defter ve kitapların halk eğitim merkezince giderildiği ifade edilmiştir. Ayrıca kurum idaresi sınavlardan 1-1,5 ay önce takviye ders destekleme kursu açarak sınava girecek çocuklara destek olduklarını belirtmişlerdir. Taşın Altındaki Eller Projesi ile Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi öğrencileri tarafından eğitim-öğretim dönemlerinde öğrencilere özellikle Türkçe ve Matematik konularında hafta içi, öğleden sonra ders anlattıkları, çocukları sınavlara hazırladıkları belirtilmiştir. Ancak ünitelerde özgürlüğünden mahrum bırakılanlarla yapılan görüşmelerde genel olarak bu tür bir gönüllü çalışmadan haberdar olmadıklarını aktarmışlardır.
73. Kurumda Kur'an kursu dersleri hafız imam tarafından verilmektedir. Ayrıca bir vaiz de temel ibadetler eğitimi vermek üzere görevlendirilmiştir.
74. Kurumda açık ve kapalı spor salonları ve halı saha bulunduğu görülmüş, bu spor alanların hepsinin hazırlanan haftalık spor programı ile her çocuk tarafından haftada en az bir kere kullanıldığı ve sportif faaliyet olarak 2018 yılında 22 faaliyet gerçekleştirildiği belirtilmiştir. Ayrıca bu spor programlarından ayrı olarak badminton ve halk oyunları kursları verilmektedir. Kapalı spor salonunda basketbol ve voleybol

kurumlar arası ve kurumda kalan çocuklar arası derbi ve turnuvalar da gerçekleştirilmektedir.

75. Özgürlüğünden mahrum bırakılan çocuklarla yapılan görüşmelerde, şikâyet, istek ve ihtiyaçlarını (doktor, kantin, hukuki yardım, berber ve herhangi bir şikâyetini) dilekçe yazarak Kuruma bildirdikleri, bu dilekçelerin Kurum idaresi tarafından ise en kısa sürede cevaplandırılarak ilgili yerlere sevk edildiği ve işlemlerin gerçekleştirildiği ifade edilmiştir.
76. Kurumda idare ve gözlem kurulu tarafından belirlenen 19 adet uydu kanalı, 1 adet Digtürk kanalı, 1 adet de Kurum sinema kanalı (kurum etkinliklerinin gösterildiği ayrıca yerli yabancı filmlerin gösterildiği kanal) ile birlikte toplam 21 kanal bulunduğu bildirilmiş olup belgesel kanalı bulunmamaktadır. Ayrıca bazı duyurular TV' den yayınlanmaktadır. Özgürlüğünden mahrum bırakılan çocuklarla yapılan görüşmelerde sinema kanalında hep aynı film yayınlatıldığı ve bazı kanalların çekmediği ifade edilmiş, belgesel kanalı eklenmesi yönünde talepte bulunulmuştur. Kurum idaresi ile yapılan görüşmede çocukların istedikleri ve eğitim servisinin onayladığı filmlerin sinema kanalında yayınlandığı, haftalık olarak filmlerin değiştirildiği açıklanmış, çekmeyen kanallar ile ilgilenecekleri ifade edilmiştir.
77. Bilgisayar odasında, kütüphanede ve “Kapılar Kapanmasın Projesi” kapsamında şark odası olarak tasarlanan ve drama eğitimi gibi çeşitli eğitim ve etkinliklerin gerçekleştirildiği çok amaçlı salonda, eğitim kurulu kararı ile seçilen film gösterimlerinin her gün saat 14:00 ve 19:00 saatlerinde yapıldığı kurum idaresi tarafından aktarılmıştır.
78. Kütüphanede özgürlüğünden mahrum bırakılan çocukların katıldığı münazaralar yapıldığı aktarılmıştır.
79. Döşeme masrafları Kızılay tarafından finanse edilen Şark Odasında her hafta Cuma günleri drama eğitimi verilmesi, drama uygulamasının kişinin kendini dışardan bir göz olarak görerek kendi farkındalığına erişebilme, grup içerisinde iyileşebilme gibi etkileri sebebiyle Heyetimizce drama eğitimi ve şark odası örnek bir uygulama olarak değerlendirilmiştir. Ayrıca şark odasında halı olması ve içine ayakkabı ile girilmesi kurumda kalan çocuklar için evde olma hissini yarattığı değerlendirilmiştir. Bu sebeple Kurum bünyesinde gerçekleştirilen olumlu uygulamaların tüm çocuk ve gençlik ceza infaz kurumlarına rehber olacak şekilde yaygınlaştırılmasının faydalı olacağı değerlendirilmektedir.

2.6. DIŞ DÜNYAYLA İLETİŞİM

80. Kurum idaresi tarafından, özgürlüğünden mahrum bırakılan çocukların mevzuatın öngördüğü şekilde her ayın ilk haftası açık görüş ve diğer haftalarda kapalı görüş hakkından çocuk mahkûmlar 90 dakika, genç mahkûmlar ise 60 dakika olarak yararlanmakta olduğu, bununla birlikte davranışları ve yüksek yararları göz önünde bulundurularak çocuklara kapalı görüş haklarından birini açık görüşe çevirme veya açık görüş süresini uzatma ödülü verebildikleri ifade edilmiştir. Söz konusu husus özgürlüğünden mahrum bırakılanlarca da teyit edilmiştir.
81. Gerek özgürlüğünden mahrum bırakılan çocuklar gerekse kurum idari personeli tarafından çocuğun ailesi ile yüz yüze görüşmesinin çocuğun davranışlarında olumlu etkiler doğurduğu düşünüldüğü ifade edilmiştir. Nitekim aileyle kurulan bağıın çocuk gelişiminde önemli olumlu etkileri olduğu bilinmektedir. Olumsuz tutum ve davranışları veya zararlı arkadaş çevresi olan çocukların aile bağlarının kuvvetlendirilerek kurum içerisinde uygulanan rehabilitasyon çalışmalarının desteklenmesi ve çocuğun kurum dışına çıktığında ihtiyacı olan çevre değişikliğinin zemininin oluşturulması amaçları ile kapalı görüşlerin açık görüşe çevrilmesi için gerekli yönetmelik düzenlemesinin yapılmasının özgürlüğünden mahrum bırakılan çocuğun yüksek yararına olacağı düşünülmektedir. Ceza infaz kurumu idaresi tarafından da uygulamada çocukların aileleri ile görüştükten sonra çok daha huzurlu ve mutlu oldukları, kurumda daha iyi halli davranış gösterdikleri, dolayısıyla çocuklar için sağlanan aylık 3 kapalı görüş hakkının da Hükümlü ve Tutukluların Ödüllendirilmesi Hakkında Yönetmelik'te yapılacak değişiklik ile açık görüşe çevrilmesinin yerinde olacağı ifade edilmiştir.
82. Özgürlüğünden mahrum bırakılanların telefon ile görüşme gün ve saatlerinin kurumda bulunan telefon adedi, başvuru sırası, kurumun asayiş ve güvenliği dikkate alınarak idare tarafından belirlenen gün ve saatlerde yapılmakta olduğu kurum idaresi tarafından belirtilmiştir. Özgürlüğünden mahrum bırakılan çocuklar ile yapılan görüşmede; görüşme yapmak konusunda sıkıntı yaşamadıklarını ancak 10 dakika görüşmenin kendilerine yetmediğini, daha uzun süre görüşme yapmak istediklerini, özellikle ailesi uzakta olanların her zaman ziyaret edilme imkânı bulamadıkları için en azından telefon görüşme süresinin daha uzun tutulmasını isteklerini belirtmişlerdir.
83. Hükümlü ve Tutukluların Ödüllendirilmesi Hakkında Yönetmelik'in "Ödül Türleri" başlıklı 7'nci maddesinin 2'nci fıkrası uyarınca; "*Çocuk hükümlü ve tutuklulara, yukarıda sayılanlar yanında anne ve babasıyla veya vasisi ile kurum personelinin yakın nezareti olmaksızın aile görüşmesi yapma ödülü verilebilir.*" Kurumda çocukların

aileleri ile kalabilecekleri şekilde tasarlanmış 3 adet oda bulunmakta ise de henüz çocukları ile birlikte vakit geçirmek üzere gelen aile olmadığı bilgisi edinilmiştir. Mezkur hüküm doğrultusunda ceza infaz kurumu idaresi tarafından ödüllendirme yapıldığı, ancak özgürlüğünden mahrum bırakılan çocukların ailelerinin söz konusu hükümde “kardeş” ibaresine yer verilmemesinden kaynaklı olarak çocuklarını eve ya da başka bir yere bırakamadıkları ve uygulamada bu ödülünden faydalanamadıkları ifade edilmiştir. Konuyla ilgili Bakanlıkça çalışmalarda bulunulmasının faydalı olacağı değerlendirilmiştir.

84. Ceza infaz kurumu idaresi tarafından aralarındaki Protokol sayesinde maddi imkanı olmayıp ziyaretlere gelemeyen ailelerin yol parasının Kızılay tarafından karşılanabildiği ifade edilmiştir.

3. TAVSİYELER

85. Kurumda özgürlüğünden mahrum bırakılan yabancıların bulunduğu tespit edilmiş ve Arapça bilen bir personelin tercüman olarak görevlendirilmiş olup her ünitelerde yabancı uyruklu çocuklara resimli broşürler ile bilgilendirme sağlanmıştır. Özgürlüğünden mahrum bırakılan yabancı çocuklara yönelik bilgilendirme ve iyileştirme çalışmalarının sağlıklı bir biçimde yürütülmesi için kurumda tercüman olarak personel görevlendirilmesi olumlu bir uygulama olarak değerlendirilmiştir.
86. Dünya Sağlık Örgütü ruh sağlığını koruyucu önlemler olarak spor faaliyetlerinin önemini vurgulamaktadır.⁴ Çocuklar için düzenli spor yapmak; çocuğa sosyal becerilerini geliştirme, takım içerisinde paylaşma, yardımlaşma, işbirliği kurma, tek başına problem çözebilme ve etkili iletişim kurma becerilerini kazandırır. Öz disiplin, öz saygı ve özgüven gelişiminde de spor yapmanın olumlu etkisi bilinmektedir. Kurumda da spor faaliyetlerine önem verildiği ve özgürlüğünden mahrum bırakılan çocukların gün içinde bu faaliyetlerden yararlandırıldığı, ayrıca kurum faaliyetleri olarak açılan kurslarda, çocukların el emekleri ile yaptıkları ürünlerin satış ve sergisinin yapılması, yine çocuklar tarafından yapılmış resimlerin kurumun iç koridorlarında sergilenmesi İyi uygulama örneği olarak değerlendirilmiştir.

3.1. Kurum İdaresine Yönelik Tavsiyeler

87. Kurumda madde bağımlısı çocuk bulunmadığı belirtilmiş ise de özgürlüğünden mahrum bırakılan çocukların aldığı disiplin cezalarına yer verilen ve Heyetimize sunulan belgede

---

⁴ Dünya Sağlık Örgütü, 2018, Fiziksel Hareket Küresel Eylem Planı. https://www.tuseb.gov.tr/enstitu/tacese/yuklemeler/ekitap/UA_kuruluslar/fiziksel_aktivite.pdf (E.T.:20.02.2019)

kuruma “bağımlılık yapıcı madde sokmak” tan dolayı ceza alan çocuklar olduğu tespit edilmiştir. Bağımlılık ile ilgili olarak grup çalışmaları dışında bir iyileştirici yöntemin kullanılmadığı değerlendirilmiş olup madde bağımlılığı ile ilgili sağlık ve psiko-sosyal servisin iyileştirici çalışmalar konusunda çözüm odaklı çalışmalarda bulunması,

88. Kurumda idare ve gözlem kurulu tarafından belirlenen 19 adet uydu kanalı, 1 adet Digitürk kanalı, 1 adet de Kurum sinema kanalı bulunduğu belirtilmiş olup özgürlüğünden mahrum bırakılan çocuklarla yapılan görüşmelerde sinema kanalında hep aynı film yayınlatıldığı ve bazı kanalların çekmediği ifade edilmiştir. Kurum idaresi ile yapılan görüşmede çocukların istedikleri ve eğitim servisinin onayladığı filmlerin sinema kanalında yayınlandığı, haftalık olarak filmlerin değiştirildiği açıklanmış, çekmeyen kanallar ile ilgilenecekleri ifade edilmiştir. Bu konunun takip edilmesi ve çocukların gelişimini olumlu yönde etkileyecek başkaca kanalların eklenmesi hususunda gerekli özenin gösterilmesi,

89. Kurumda 1428 birbirinden farklı olay yaşandığı ve olaylara dahil olan çocuklara disiplin cezası verildiği aktarılmış olup ödül – ceza yönteminin çocukların davranışlarının şekillendirilmesinde olumlu etkisi olduğu bilinmektedir. Ancak çocuk aynı olumsuz davranışı tekrarlamakta ısrar ediyor ise bu davranışın olumlu davranışa çevrilmesi için çocuğun kişilik yapısı değerlendirilerek cezaların bireyselleştirilmesi elzemdir. Bu sebeple ilgili çocuklara yönelik farklı yaklaşım yöntemlerinin geliştirilerek cezaların bireyselleştirilmesi,

90. Görüş alanı dışında kalan noktalara kamera yerleştirilmesi,

3.2. Adalet Bakanlığına Yönelik Tavsiyeler

91. 21.12.2018 tarihinde ilgili ceza infaz kurumunda meydana gelen olaylarla ilgili sürecin titizlikle takip edilmesi,

92. Çocukların ayakkabısız bir şekilde girebildiği, çok amaçlı kullanılan şark odası ve drama eğitimi uygulamalarının çocuklar için oldukça olumlu olduğu değerlendirildiğinden uygulamanın diğer çocuk ve gençlik kapalı ceza infaz kurumlarında yaygınlaştırılması,

93. Çocukların kapalı ceza infaz kurumundan eğitimevine geçişinden önce iyileşme sürecinin sekteye uğramaması, kendisine, çevresine ve işlediği suça ilişkin farkındalığını geliştirmesi, rasyonel çözümler bulması ve bu çözümleri hayata geçirmesi için iki kurum arasında ara bir geçiş hizmet modelinin belirlenmesi yönünde çalışmalarda bulunulması,

94. Kurum idaresi tarafından da belirtildiği üzere kurumda 144 grup lideri olması gerekirken 92 grup lideri olarak görevlendirilecek personelleri bulunduğu bu nedenle 52 grup lideri

- olarak görevlendirilecek personele ihtiyaç duyulmakta olup bu eksikliğin giderilmesi amacıyla çalışmalarda bulunulması,
95. Çocuklar için sağlanan aylık 3 kapalı görüş hakkının da Hükümlü ve Tutukluların Ödüllendirilmesi Hakkında Yönetmelik'te yapılacak değişiklik ile açık görüşe çevrilmesi ile ilgili görüşlerin akademisyenler ve uygulayıcılarla birlikte değerlendirilmesi,
96. Hükümlü ve Tutukluların Ödüllendirilmesi Hakkında Yönetmelik'in "*Çocuk hükümlü ve tutuklulara, yukarıda sayılanlar yanında anne ve babasıyla veya vasisi ile kurum personelinin yakın nezareti olmaksızın aile görüşmesi yapma ödülü verilebilir.*" Hükümünü haiz 7'nci maddesinin 2'nci fıkrasının özgürlüğünden mahrum bırakılan çocukların "kardeşlerini" de kapsayacak biçimde değiştirilmesi için gerekli mevzuat çalışmalarının yapılması,
97. Kurum ziyaretinde gerek idareciler ve personel ile gerekse özgürlüğünden mahrum bırakılanlarla gerçekleştirilen görüşmelerde tutuklu kalıp tahliye edilen yahut da cezası infaz edilip salıverilen çocukların önemli bir çoğunluğunun belirli bir süre sonunda tekrar suç işleyerek ceza infaz kurumuna geldikleri anlaşılmıştır. Bu sonucu doğuran en önemli faktörlerin çocuğun parçalanmış yahut suç profili yüksek bir aileye sahip olması, yaşadığı mahalle vb. ortamların çocuğu suça sürüklediği, çocuğun kendisi ve ailesinin eğitim seviyesinin düşük olması başta olmak üzere içinde yaşadığı aile, toplum, eğitim gibi unsurların bulunduğu görülmüştür. Bu sebeple çocukların suça sürüklenmesinin önlenmesi adına Sincan Çocuk ve Gençlik Kapalı Ceza İnfaz Kurumu yönetimi tarafından da önerilen Adalet Bakanlığı, Çalışma, Sosyal Hizmetler ve Aile Bakanlığı, Milli Eğitim Bakanlığı başta olmak üzere ilgili kurum ve kuruluşların çocuğun üstün yararını ve sağlıklı gelişimini gözeterek çocuğu gözlemlemesi, ruhsal ve bedensel gelişimini takip etmesi, destek vermesi, infazı gerçekleştikten sonra topluma kazandırılması ve yeniden suça sürüklenmesini önleyecek bütüncül bir politikanın elzem olduğu anlaşılmıştır. Böylesi bir politikanın geliştirilebilmesi adına İzmir Çocuk ve Gençlik Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Raporundaki tavsiye tekrarlanmakta (*İzmir Çocuk ve Gençlik Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Raporu, prg. 86*) ve BM Çocuk Hakları Sözleşmesinin 3'üncü ve 4'üncü maddeleri doğrultusunda Adalet Bakanlığı ile ilgili diğer kurum ve kuruluşların görüş alışverişinde ve çalışmalarda bulunması, hususlarının tavsiye edilmesi değerlendirilmiştir.